

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložila studentka: Darya Solomennikova

Název práce: Vývoj a proměna zobrazení Rusů v populárním americkém filmu během studené války a po ní

Oponent: PhDr. Petr Šafařík (IMS FSV UK)

1. OBSAH A CÍL PRÁCE:

Bakalářská práce zkoumá obraz Rusů v americké kinematografii od počátku studené války do současnosti (nejmladší zohledněné snímky jsou z let 2013 a 2014). Autorka analyzuje především mainstreamovou (hollywoodskou) americkou kinematografii a zaměřuje se zejména na problematiku stereotypů a souvislostí s mezinárodněpolitickou situací.

Za cíl si Darya Solomennikova stanovila odpověď na otázku, do jaké míry představy o Rusech zformované v období studené války ovlivňují obraz Rusů v dnešních mainstreamových hollywoodských filmech. Autorka dospěla k potvrzení své hypotézy, že zmíněné starší stereotypy ve zkoumané části kulturního průmyslu Spojených států nadále přetrvávají.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ:

Studentka si zvolila důležité téma – mainstreamová kinematografie má značný vliv i na stereotypy týkající se národů. D. Solomennikova s oporou v odborné literatuře usuzuje, že studená válka byla velmi silně také ideologickým a propagandistickým konfliktem, v němž (také) v USA byla jedním z významných médií ideologického a hodnotového působení právě populární kultura a v ní především hollywoodská kinematografie. Relevantní je tedy i studentčin přístup k mainstreamovému filmu jako k „prostředku kulturní komunikace“ (s. 4, jen by tam bylo přesnější psát o komunikaci *mezikulturní*).

Hypotézu o tom, že stereotypní zobrazování Rusů zformované během studené války přetrvává v řadě ohledů v hollywoodských filmech i v současnosti, Darya Solomennikova prokázala celkem přesvědčivě. Mohla ovšem ještě více rozvést ta zjištění, která ukazují nejen na setrvačnost v zacházení se sovětskými atributy, symboly atp., ale i na obecnější silný *politický paralelismus* významné části kulturního průmyslu.

Předložené pojednání obsahuje všechny povinné náležitosti předepsané pro daný typ kvalifikačních prací. Text je logicky strukturován. Při charakteristice zvolené metodologie se autorka bývala mohla více poučít pracemi z oborů filmových a kulturních studií – psát o „analýze primárních zdrojů (filmů) s prvky komparativní studie a deskriptivní analýzy“ (s. 4) je poněkud vágní. Teoretické pasáže by měly explicitně doložit, že se autorka snažila poučít o takových termínech a fenoménech, jako jsou *stereotyp*, *ideologie* a *propaganda*. Postrádám rovněž větší poučenost (respektive výslovnou prezentaci poznatků) z dějin a periodizace studené války – jednotlivé její fáze mohly být pojmenovány přesněji než spojením „první léta Studené války“ (název podkapitoly 1.1 na s. 9) a prostým psaním o 70. a 80. letech.

Škoda je, že Darya Solomennikova místy několikrát variuje totéž sdělení, patrné je to zejména při představování tématu a cílů práce v úvodu a dalších třech částech (u nichž není ani z obsahu – s. 1 – zcela jasné, zda jsou míněny jako součást úvodu). Studentka mylně používá výraz „teze“ – i v příloženém abstraktu (který je ovšem obsahově *anotací*) měla psát o *hypotéze*.

Záslužná je diplomantčina snaha vysvětlit, podle jakých kritérií vybrala analyzované snímky. Zapojením mínění odborné literatury (kterou nazývá zmateně „odbornou sekundární“) bez toho, aby i zde autorka přiblížila postup výběru, se ale jeho princip znejasňuje (s. 6) – tím spíše, že nepracovala se standardními kompendii o dějinách americké kinematografie.

Spolehnutí se na informace z databáze Internet Movie Database (IMDb) je problematické – je to totiž laická, od r. 1998 (kdy byla prodána společnosti Amazon) zároveň s marketingem spjatá databáze a neposkytuje standardní garance správnosti poskytovaných informací. Nicméně vzhledem ke specifičnosti tématu a složitosti ověřování dat k velkému množství filmů je využití IMDb přijatelné, studentka ale měla dát v komentáři použitých zdrojů najevo, zda si je vědoma strukturálních limitů té databáze. Pasáž věnovaná využitým pramenům a literatuře měla být vůbec kvalitnější – u některých zdrojů je podána jen jakási minianotace, což neplní účel, pro který je tato část v kvalifikačních pracích požadována (s. 7–8).

Seznam odborných zdrojů mohl být kromě již zmíněných kompendii o dějinách amerického filmu pestřejší o vyšší počet odborných časopiseckých studií. V závěrečném seznamu „použité literatury“ (s. 29) by bývalo prospělo, kdyby autorka odlišila prameny a odborné texty, bez toho se v pododdíle „články“ mísí odborné statě s novinářskými (kterých je tam většina).

Seznam analyzovaných filmů, na který studentka odkazuje na s. 6, v práci chybí – zřejmě zapomněla přílohu připojit, platí to o papírové i elektronické podobě bakalářské práce.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Pojednání obsahuje velmi mnoho gramatických a pravopisných chyb. Např. v psaní -i/-y ve shodě podmětu s přísudkem si autorka počíná zcela nahodile, tudíž velmi často chybně, srov. např. s. 3–5, 24). Opakované nedostatky jsou i v psaní 1. a 4. pádu u životných maskulin v množném čísle (např. na s. 10 či 25) nebo v psaní velkých písmen. Jméno „James Deutsch“ studentka v bibl. údajích soustavně uvádí nesprávně – místo v 1. pádu je psáno v genitivu (kupř. na s. 8, 11, 14, 18). Hojnost zmíněných chyb zřejmě souvisí s tím, že čeština asi není diplomantčiny mateřským jazykem. Při podobných příležitostech by jí každopádně prospělo opatřit si jazykovou korekturu od rodilého mluvčího.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Autorka si vybrala velmi náročné téma, které vyžaduje propojení znalostí z více oborů, zejména historiografie, politologie a filmových studií (dějin i teorie filmu). Navzdory výše vytčeným slabinám soudím, že Darya Solomennikova prokázala velmi dobrou orientaci v dané problematice i značné analytické schopnosti.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

K obhajobě doporučuji, aby diplomantka zauvažovala nad vhodností a limity databáze Internet Movie Database (IMDb) coby zdroje akademických (odborných) prací.

6. DOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

Bakalářskou práci D. Solomennikové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení známkou *velmi dobře* (2).

Datum: 9. 6. 2015

Podpis: Petr Šafařík